

Felelős szerkesztő és kiadó: Dr. MAYER OSZKÁR.

IV. Évfolyam.

Ujvidék, 1913. november 20. csütörtök

82. szám.

AMI MÉG NINCSEN.

XI.

A város vezetőségének előlfekvő érdeke, hogy a hatósági intézkedésekre váró események halaszthatatlanul továbbittasanak. S erre nézve alig szűkölködik a mai fejlett közélet oly eszközökben, melyek a gyors tudósítás szolgálatában állanak. Tapasztaljuk a mindennapi életben, hogy a szenzációk futótűzként járnak be a várost, az egész országot. De viszont oly események is játszódnak le a városban, amelyekről a közönség, sőt a gyors intézkedésre hivatott elüljáróság is sokszor csak elkésve értesül.

Ha a város külső részeiben előfordul valamely baleset vagy bárminemű közveszedelem, nagyon elősegítené a gyors rendőri beavatkozást, ha nyilvános telefont állanának a rendőrség és a publikum rendelkezésére. Ha sürgősen mentőkre van szükség, a rendőr a nála levő kulcsal felnyitja a telefont és azonnal kapja a mentőket. Ha valami nagyobb rendőri készenlétre van szükség, ez percek alatt megszerezhető. Ha a közönség köréből valakinek sürgős elintéznivalója van, nem kénytelen az illető kilométernyi utat megtenni, míg a postához ér. Szóval a nyilvános telefonok közrendészeti és praktikus szempontból óriási jelentősége van és ha anyagi okokból megvalósítható, úgy nem szabad kitérnünk létesítése elől.

Nem kevésbé fontos és halaszthatatlanul szükséges, a nyilvános illemhelyek felállítása. Igaz, hogy ez a kérdés a város csatornázása alkalmával önként talál megoldást. De addig is módját lehet ejteni annak, hogy a város egyes centrális fekvésű helyein fölépítsünk egynéhány illemhelyet. Elhalgattam azokat az érveket, melyek ennek a közérkölesi és közegészségi intézmények felállítását sürgetik. Azzal mindenki tisztában van, hogy ennek egy kultúrárosban nem szabad hiányoznia. S ha eddig nem lehetett életbe hívni, annak bizonyára nem volt más akadálya, mint az a körülmény, hogy a multban fontosabb érdekeket érintő kérdéseket kellett megoldásra juttatni.

XII.

Városszerte mély elkeseredést és méltó ingerültséget kelt, ilyenkor őszi időben, a tejszállítók ama törekvése, hogy a tej árát indokolatlanul felemelik. Piacunkon általában 24—28 fillérral kél el a tej, de akárhányszor előfordult már, hogy 36—40 fillért is elkért a kofa a szorult helyzetben lévő vevőtől.

A kedvezőtlen gazdasági viszonyok között is oly magas ár volna ez, amivel nemcsak itt — a termelő országban — de még a külföldön sem találkoznak. Párizsban p. o. egy liter tej 24 centim (23 fillér.)

A fogyasztóközönség felháborodása a termelőkkel szemben indokolt. Mert a legfontosabb és legegészségesebb tápszernak ily magas árban való értékesítése, tullepi még a nálunk megszokott és a közviszonyok által állandósított uzsora határait is.

Egyik szomszéd faluban most beszerzett adatok alapján ugyanis két borjas tehén értéke 670 K. A kiteleléshez szükséges 10 szekér széna, melynek ezidőszertinti ára legfeljebb 300 K. A gondozással megbízott fiu bére és tartása legyen 360 K. Két fejős tehén egy évben 1300 K tokét képvisel, melynek 10—20%-os kamatját is bőven fedezi a borjak ára. A tej tehát tisztán ráadásnak mondható. A tej egymaga egy évben 4380 liter, ha minimalis számításban napjára 6—6 litert veszünk 1—1 tehén után. A gazdának tehát p. o. 20 filléres tejár mellett is évente 800—900 K olyan haszna van két tehén tartásából, melyhez ráadáskeppen jutott a fogyasztók pénzéből.

A tehenészetten kívül nincs más üzletség, mely a befektetett tokét minden évben visszafizetné. Lelketlenség tehát az, ha a tejet oly magas áron adják, illetve a tejárakat egyre emelik. Ezen a bajon sokat segíthet városunk intelligens hölgyközönsége, mint azt annak idejében a wieni és párisi gazdasszonyok is tették. Ne vásároljanak értéken felül semmit. Felemelt árak mellett ne hordassanak tejet, mert a túlfizetett fillér ugys csak pálinkára, pántlikára megy és ágyat vet a dologkerítésnek, a cselédmizériának s mondhatnám összes háztartási bajainknak. Önmagunknak és a beteg magyar társadalomnak teszünk szolgálatot gondos körültekintésünkkel és a pénz megbecsülésével, mely ezidőszertint még a tejnél is drágább. Egy pár napi lemondás a tejfogyasztásról is hatással járhat. Próbáljuk meg!

Ennél a preventív eljárásnál sokkal radikálisabb beavatkozás a városi tehenészet és tejesarnok felállítása. Dacára annak, hogy a szomszédos futtaki u. a. dalom városunkban már régebben létesített egy kitünő minőségű tejtermékekét árusító csarnokot, mégis állandó a panasz, hogy kevés a tej. A város gazdálkodó lakossága és a környék nem termel annyit, mint el lehetne adni. A városi tehenészet és tejtermékeket árusító csarnok felállítása tehát mindenképen indokolt. A város ezáltal egy

pompásan jövedelmező vállalatba bocsátkozna, a közönség pedig jó, elegendő mennyiségű és uzsoramentes tejfélékhez jutna.

Ugyebár furcsa állapot az, hogy az agrár Magyarország fővárosába Dániából szállítanak óriási mennyiségű vaját. Epen ezáltal gazdagodott meg ennek az igénytelen szigetországnak népe és más országok hátrányára elhalászta az európai kiviteli piacokat. A városi tehenészet beállítására és okszerű vezetése nálunk is megnyitná a közjövödelmek szaporításának forrását.

Rendőrségünk a közönség érdekében.

Payerle Nándor főkapitány az alábbi felhívást bocsátotta ki Ujvidék város husiparosaihoz:

9649. sz. kapt. 1913.

FELHÍVÁS

Ujvidék város husiparosaihoz.

Midőn évekkkel ezelőtt számos ragályos állati betegség okából az élő marha és sertés ára jelentékenyen felszökött, természetesen emelkedett a hus ára is.

Az utóbbi hetekben azonban az élő állatok ára csökkent és ennek ellenére a hus ára még most is oly magas mint akkor volt, amikor legdrágábban kellett fizetni az élő állatot.

Ezen kétségkívül egészségtelen állapot megszüntetése céljából ezennel felhívom az összes husiparosokat, tartसानak maguk között tanácskozásokat s ezek alapján tegyenek nekem e hó végéig előterjesztést arról, hogy az egyes husneműek árát mily mérvben hajlandók csökkenteni.

Hangsúlyozom, hogy senkinek károsodását nem kívánjuk, de azt joggal követeli a nagyközönség, miszerint az egyes husiparosok érik be egy mérsékelt polgári haszonnal.

Ujvidék, 1913. november hó 15-én.

Payerle Nándor, főkapitány.

A felhívás és az azt bizonyára követő hatósági intézkedés sürgős szükségét pótol; más városokban már régóta megtörtént, hogy a hatóság megegyezett a husiparosokkal a husárakra vonatkozólag, és ahol ez nem sikerült, ott fel is állították a hatósági mérszárskéket. Főkapitányunk helyes szociális érzékére vall, hogy figyelemmel kíséri a kereslet és kínálat viszonyait és a piacárak alakulására mérsékelőleg iparkodik befolyani — másrészt az érdekelte iparosok érdekeit is szem előtt tartja, amidőn előbb velők az egységet megkísérli. Ez a hatósági beavatkozás egy ilyen elsőrangú szükségleti cikknél mint a hus nemcsak kívánatos, de egyenesen indokolt és szükséges is.

IPOLYI LÁSZLÓ hangversenye.

Hétfőn este tartotta hangversenyét a Dungeyszky-színházban *Ipolyi László*. Izzó, forró, diadalmas est volt. A csodálat hangján kell irnunk arról a mesteri és mély játékról, melyet ez a valóban még gyermek nyújtott. A tökéletesen kiforrott művészet, a megtámadhatatlan praecisitásig kialakult művészi öntudat, egy megihletett lélek szédítő mérete sugározta felénk, akik merev szemmel néztük a fiatal mester lebilincselő megjelenését, akik agyunkon át tudtuk hallgatni ennek a csodálatos hegedűsnek mélyeséges játékát. *Ipolyi László* technikája számára nincsenek immár áthidalhatatlan passusok, boszorkányos ügyességű ujjai játszi könnyedséggel termelik a bármiként variált legnehezebb modulációkat, úgy, hogy játékának utólrhetetlen continuitása méltán a legnagyobbak soraiba állítja őt. Heroszi intonálásai zenekari impressiókat váltanak ki belőlünk és valóban indokoltak mutatkozik az a bennünk önkéntelenül támadó kérdés: honnan ez a titáni erő, honnan ez a grandiozus hullámzás, honnan ez a lázadó tömeghang, mely ebből a kis emberből felénk tólna? Itt indokul el kell fogadnunk a genie sommás érveit. *Cantilénája* selymes és lágy. Klasszikus műsorának mollikus részletei megértették velünk a fájdalom puha bársonyát, a bánat sápadt virágát. Az a sok, a meghatottságig lágyított pillantás, mely rá volt szegezve *Ipolyi Lászlóra*, mindmegannyi néma hódolat, mely csak királyoknak jár. Igen találóan skizirozta egyik rajongó hallgató a fiatal mestert: „ennek még csak szerelmesnek kell lennie, hogy a szíve sebet kapjon, akkor aztán lábánál fog heverni az egész világ.” Már első intrádrára *Veracini E-moll* szonátájával meghódította közönségünket. Ezen egyszerűségében is mélyeséges tartalmu szonátája igen alkalmas volt a mi publikumunk teljes figyelmének felkeltésére. Nincsenek benne klasszikus rejtvények és mégis alkalmas a teljes művészi kincs-tár sejtetésére. Óriási fokozást mutatott *Bruch G-moll* hegedűversenyében. A balladás előjátékból nagy események tragikumát hozta ki a vonó, míg az adagio lágy patakján át a sikoltozó rapszodikus finale csattanó befejezést adott. *Pugnani-Kreisleren*, *Saint-Saensen* és *Wieniawskin* át *Paganini D-dur* hegedűversenye következett, melylyel a legnagyobbat nyújtotta, amit művészi megértésben, szédítő technikában és egyéni, önálló művészi lélek-ből adni lehet. A hálás publikum lelkesedését *Hubay*: *Hullámzó Balaton-jával* és *Kreisler*: *Liebesfreude-jével* köszönte meg a mester. Egész *Ujvidék* lelkes közönségével együtt azt mondjuk Önnek: *Ipolyi László*, a viszontlátásra!

Nincs szükség többé tanítókra.

Edison zseniális elméje újból tündöklök. Egy német lap -- amerikai híradás alapján -- azt írja, hogy a nagy feltaláló új tervet készített arra nézve, hogy miként lehetne időt és emberi erőt megtakarítani s a kinyilatkoztatás világhírűségével megértetni a tanulóifjúsággal a természettudományok rejtelmét. Erre a legalkalmasabb eszköznek látta a mozgógépet. Terve be is vált.

Vig diáksereg özönlik reggel az iskolába. Tanítóknak, tanárnak nyoma sincs. A tanulók elhelyezkednek a padokban. Megszólal a villanyos csengő. Az előadás kezdődik. A kinematograf gépe elkezd kattogni s a celluloidszal-

ag lejátssza s megrögzíti p. o. az acél keletkezését, a légy élettörténetét, sőt — ami a legérdekesebb a dologban — növény- és állatvilág mikroszkópiáját is feltünteti. Mindazt, amit az oktatónak fáradságos és sokszor céljatevesztett előadásban kell ledarálnia, azt rövid félóra alatt, megragadó világossággal elvégzi a gép.

Edison újabb zseniális gondolatának sulya kétségtelen abban van, hogy vannak tudományok, melyeknél a könyv holt betűje csupán féltudást nyújt. Néprajzi, földrajzi és természettudományi ismereteket csak közvetlen szemlélés tehet állandóvá és egészsé. Edison ki meri mondani, hogy nagyon sokan vagyunk szegények, s anyagi eszközök és feles idő híján, ezeket a tudományokat, amelyek nélkül ma már mindannyian bénák vagyunk, úgy mint eddig, tovább nem lehet tanítani.

Ebből a szempontból kiindulva bizvást állíthatjuk, hogy eldőndött kérdés a kinematograf diadala a középiskolában és az egyetemen. Nem is említve a népszerű ismeretterjesztő tanfolyamokat, a szabad liceumokat, melyeknek sikere és vonzóereje jóformán ezen fordul meg. Amerika jó példával jár elő, — kövessük. Az Atlanti-Oceánon túl jól tudják, sőt talán ott tudják legjobban, hogy a szellemi kincsek megteremtése mellett, megtartásuk és terjesztésük, a haladás leghatalmasabb tényezői.

HIREK.

Tisza diszpolpársága. A marosvásárhelyi törvényhatóság közgyűlésén *Tisza István* grófot és *Balogh Jenő* igazságügyminisztert nagy lelkesedéssel diszpolgárra választották.

Halálozás. *Dr. Szlezák Lajos* országgy. képviselőnkét mély gyász érte, édesatyja *Szlezák Ernő*, *Ujvidék* városának régi érdemes polgára f. hó 17-én 76 éves korában hosszabb betegség után elhunyt. Temetése f. hó 19-én a város közönségének nagy részvétele mellett ment végbe; a gyászoló családot és különösen országgy. képviselőnkét számon keresték fel, hogy részvétüket előtte töl-mácsolják — *Szlezák Ernő*ben a régi *Ujvidék* egyik legrokonszenvesebb polgára költözött el az élők sorából, a kit rokonszenves megnyerő modoráért és sokszor megnyilvánult jóteknységáért mindenki szeretett és becsült.

A munkapárt győzelme. A Zomborban tartott megválasztási tagválasztás, a munkapárt fényes győzelmével végződött. Az ellenzék egy embert sem tudott behozni.

Iskola vizsgálat. *Förstner János* az iparostanociskolák szakfelügyelője mult héten meglátogatta az óbecsei iparostanociskolát.

Fizetésekteleenség. *Schreiber Armin* helybeli kereskedő fizetésekteleenséget jelentett be. Passzívája 80.000 K.

Elhalasztott estély. Az esperantó-estély f. hó 22-ről közbejött akadályok miatt f. hó 29-re halasztottat el.

Dr. Duha Dávid örmény plébános halála. *Dr. Duha Dávid* a helybeli örmény hitközség hosszú évtizedeken át volt lelkesze f. hó 18-án elhalálozott. A halál váratlanul érte el, mert aznap reggel még egyházi ajtatóságait végezte a templomban, majd hirtelen rosszul lett fogta el, s szívszélhűdés néhány pillanat alatt kioltotta életét. Az elhunyt nagy műveltségénél, egyszerű keresetlen, s mindenki irányában előzékeny modoránál és alapos mély tudásánál fogva, általános tiszteletnek és rokonszenvenek örvendett. Tetemét az örménykatholikus templomban ravatalozták fel, s onnét is fogják eltemetni.

Bácskal képviselők a delegációban. A képviselőház a következő bácskai képviselőket választotta a delegáció tagjainak: *bárá Vojnits István* b. t. t., *Vojnits Sándor*, *Lo-vászky Márton*. Póttagokul: *Latinovits Pál* és *Jákó Milán*.

A kulai gőzmalom leégett. Mult héten pénteken hajnalban a kulai Hoek és Krémer-féle gőzmalom ismeretlen okból kigyulladt és teljesen leégett. A kár jelentékeny.

Kaszinó-estély. Folyó hó 15-én volt az *ujvidéki Magyar Kaszinónak* ez évadban első dalestélylyel egybekötött háziestélye, mely úgy látogatottságban, mint a művészi program tekintetében fényesen sikerült *Kmetti Tlona* bécsi opera- és hangversenyénekéző a közönség zajos tetszése mellett énekelte „A zsidónő” nagy áriáját és *Grieg*, *Schumann*, *Löwe*, *Csik* és *Schubert* dalait. Iskolázott, üde, kellemes hangu énekesnőnek bizonyult. A zongorakiséretet *Koffmann Erzsike* uleány látta el, kinek diskkrét és művészi játéka sokban hozzájárult a sikerhez. A dalestélyt tánc követte, mely sokáig a legjobb hangulatban tartotta együtt a jelenvolt előkelő és nagy közönséget.

Iskolalátogatás. *Dr. Bayer Ede* tanfelügyelőségi iskolalátogató e hó 12. és 13-án a a titeli állami elemi iskolákat, a titeli állami óvodát és a DMKE óvodát látogatta meg.

Az *ujvidéki törvénykezési épület* és fogház helyreállítási munkáival *Linarics Vilmos* *ujvidéki* vállalkozót bízták meg 3135.33 korona vállalati összeggel.

Hódít a munkapárt. Komárom megyében a mult héten választottak a bizottsági tagokat. A munkapárt 17 kerületet, a kisgazdapárt 4 kerületet hódított el a függetlenségi párttól. A megyei függetlenségi párt is kibukott az ácsi kerületben.

A középiskolai tanárok kongresszusa. Mult héten országos kongresszust tartottak Budapesten a középiskolai tanárok. Ötödfélezer tanár képviseletében mintegy 800 ember jelent meg a gyűlésen, fontos statusbeli kérdések megbeszélésére.

Nem lesz több tisztujtás. A vármegyei restauráció korszaka lezáródott. A képviselőház rövid, háromszakasos törvényjavaslatot fogadott el erre nézve. A tisztviselők kinevezését egy évre meghosszabbítják. Még az idén a Ház asztalára kerül egy új, korszakos reform a vármegyei közigazgatás újjászervezéséről. És azontul a tisztviselőket nem választják, hanem kinevezik.

IN HOC SIGNO VINCES! (E jelben győzni fogsz!) Klasszikus filmtragédia 5 felvonásban. Bemutatja 1913. évi novb. 19-én és 20-án az Apollo-Színház.) A mozibemutatók özönében valóságos friss szenzáció az Apollo tegnapi és mai bemutatója. Klasszikus dráma kerül színre, klasszikus a miliójében, a cselekményében egyaránt. Mostanában több hasonlót produkált a kinematografia, ennél azonban ki kell emelni, hogy a klasszicitása nem üres jelző. Az „In hoc signo vinces!” a szó nemes értelmében klasszikus, tömör építésű dráma, amelyben a dus emberi érzések nemcsak egyéni tragédiákat, hanem népek történetét, világhistóriát is bogoznak. Krisztus után a háromszázadik esztendőben játszódik a darab cselekménye és a históriának azokat a napjai foglalja egybe, amelyekben a kereszténység diadalmaskodott a pogányság fölött. Nagy vonalakban ez a dráma cselekménye is: hogyan vezette diadalra seregeit az első keresztény római császár, Konstantin. Ez azonban csak a dráma váza, amelyet a mozi rendezés ezernyi egyszerű és nagyszerűen keresztültüvített lettel tett gazdag és izgalmas drámává, amelynek mélyen egy poétikus szerelmi idill is kivirágzik. *Maria Jacobini* a neve a női főszereplőnek. Olaszországban már régóta ismerik a nevét a színésznőnek s mint a klasszikus színjátszás egyik forradalmi jelentőségű tehetségét emlegetik. Most alkalma nyílik a mi közönségünknek is megismerni. Biztos, hogy ez ismeretségből szeretet lesz, mert amit az „In hoc signo vinces!”-ben produkál *Jacobini*, érdemessé teszi közönség legnagyobb szeretetére.

Iskolatogatógatás. Baranyai Gyula szegedi polg. iskolai igazgató és a bács megyei polg. iskolák miniszterileg megbízott szakfelügyelője szerdán Obecsére érkezett és egy a polg. leány-, mint a polg. fiúiskolát meglátogatta. Minden osztályban megjelent a felügyelő, meghallgatta az előadásokat, a feleleteket és utána tanácskozmányt tartott a tantestülettel. A szakfelügyelő a tapasztalt taneredménnyel és fegyellemmel meg volt elégedve.

Egy magyar mágnás vadai. A földművelésügyi miniszter megengedte, hogy gróf Batthyányi Lajos ikervári uradalmaiban 1800 darab foglyot, 800 drb. nyulat, 300 drb. fácánt — tilalmi időben is — eleveven összefogdoztasson és azokat élő állapotban külföldre szállíthassa.

Szülők és gyermekek öröme. Végre megkapta a gyermekvilág, amit ők maguk is és számukra a felnőttek is rég óhajtottak: magas színvonalu, művészi rajzokkal illusztrált, a szó legteljesebb értelmében modern és amellet olvasó füzet sorozatot, amely általánosan érzett hiányt pótolni hivatott. Az első füzet Jókai káprázatos fantáziájának egy alkotásával és Gauthier bájos egyszerűségű kutatótörténeteivel kedveskedett. A most megjelent 2. füzet „Északi történetek“ címen foglalt össze egy izlandi elbeszélést. A Modern Ifjusági Könyvtár című vállalat a szegény ember gyermeke számára is hozzáférhetővé teszi a meseirodalom remekait. Havonként két füzetet ad ki a vállalat; áruk egyenkint 20 fillér. Előfizetési ára egész évre 5 K. A vállalat szerkesztősége és kiadóhivatala Budapest, VII. Tököllyi-ut 46. sz. alatt van.

Az utolsó hivatalos jelentés. A bpesti gabonapiacra nagy érdeklődéssel várják az utolsó hivatalos jelentést a mezőgazdasági helyzetről. A tavaszi határidőkről, a nagy üzleti pangás dacára, elég nagy engangement halmozódott fel, lefelé és felfelé egyaránt. A mostani szerény árváltozások azonban nem nyújtanak alkalmat a nyereségek biztosítására. A malmok januárig el vannak látva őrönnyaggal és a lisztkészlet is igen jelentékeny. Az általános üzlettelenség mellett számottevő árváltozás nem fordult elő.

A törvénytelen házastárs nem családtag. A közigazgatási bíróság legutóbbi ülésén kimondta, hogy a munkásbiztosítás szempontjából a házassági köteléken kívül álló nő a pénztári tag családtagjainak nem tekinthető és így betegségére, a kerületi munkásbiztosító pénztárral szemben, igényel nem bír. Eddig a ker. pénztárak a törvényes házasság ellen való büntetéskepen szívesen gyakoroltak az ellenkező rendszert, de ezental figyelembe kellett venniük. A munkaadóknak is érdekükben áll, hogy ezt figyelemmel kísérik. Az elvi határozat száma: 5091—1913. K. B.

1272% pótdó. Ezt a világrekordot a vas megyei Bónisfalva érte el. A kis község lakói egyértelműleg elhatározták, hogy községi iskolaépítés céljaira, az alacsony ár-folyamú és magas kamatu kölcsön helyett, a példátlan magas pótdótot ajánlják fel.

Letartóztatott betörő. A szabadkai rendőrség a hőmezővásárhelyi rendőrség egyik tagjának közbenjöttével a napokban elfogta és letartóztatta Restyik Imre péksegédet, aki Hőmezővásárhelyen gazdájának lakásából 200 koronát és két darab aranygyűrűt ellopott s azután Szabadkára szökött. Szabadkán elfogták és előzetes letartóztatásba helyezték.

Megyének lélekszáma. Bács-Bodrog vármegyében a legutóbbi népszámlálás adatai szerint 632,560 lélek él, tehát 27,169 a szaporodás 10 év óta. Anyanyelv szerint így oszlik meg a lakosság: magyar 267,714 (tiz év előtt volt 245,132); német 178,950 (179,827); tót 28,501 (28,330); oláh 282 (189); ruthén 10,400 (97,594); horvát 319 (520); szerb 117,854 (114,715); egyéb 28,432 (25,027); A német és oláh fogyott, a többi mind szaporodott. Legjobban a magyar 843% és a ruthén 617%.

Negyven koronán aluli perben a felebezési ítélet felmentés. A m. kir. pénzügyminiszter 1913. évi 46,023 sz. körrendelete szerint a községi bíróság előtt ítélettel elintézt, de onnan a kir. járásbíróság elé vitt és ott folytatólag tárgyal peres ügyekben a kir. járásbíróságok által hozott ítéletek bélyegmentesek.

Vasut Vinkovce és Šamac között. A magyar országgyűlés mult heti ülésén újabb vasutak kiépítésére felvettek a kereskedelmi kormány költségvetésébe 21,720,000 K-t. A tervbe vett vasutak között szerepel a „Vinkovce—Šamac“ vonal is, mely dacára annak hogy csak 37 km-teres lesz, mégis előreláthatólag 11 millió koronába fog kerülni és egy 740 méteres Száva-hiddal lesz összekötve.

RIPORTOK.

Szép és egészséges sport a football. Célja, rendeltetése, művelése tetszik nekem. De nem így, ahogy nálunk csinálják. Akik a labdarugást fölkarolták, bizonyára nem így gondolták, ahogy mi azt üzzük. Van benne bizonyos fiatalos vetélkedés. Van benne gladiátoros babérkergetés, aminek sohase szabad üzleti izének lenni.

Én azonban úgy látom, hogy a futballból üzleti vállalkozás és a vetélkedésből hetvenkedés lett. *Igy megferemtetie a labdabelegség a maga gólgrófjait*, akiket a nekikeveredtet publikum csak azért pénzlet jószágos elnézéssel, mert nem tudja, hogy ezek az urak profik, akiknek jobbat és különbet kellene nyújtani a belépődijért.

A vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvény értelmében a pékek is tartoznak vasárnap d. e. 10 órától, hétfő reggel 6 óráig üzleteiket zárva tartani, illetve az ipari munkát ez idő alatt szüneteltetni.

Ebből az a hátrány származik, hogy sem vasárnap délután, sem hétfőn nem kap a közönség friss süteményt. Jó volna, ha a sütőiparosok is azt a kedvezményt élvezhetnék, mint a bábosok és a hentések, hogy t. i. *vasárnap délig dolgozhassanak s hétfőn is oly időben kezdhessenek*, hogy a közönséget a kellő időre friss süteménnyel látassék el.

Bennünket közelről érdeklő szomorú kul turképet fest az Országos Közművelődési Tanács. Az egyesületnek ez évi közgyűlésén ehangzott jelentés szerint a *legjobb alfabetta* a Nagyalföld pusztáin s ennek déli részén *a gazdag Bácska szálásain nő fel*. Ezután következnek azok a nemzetiségi vidékek, ahol nincs iskola, vagy ha van, nyelve nem magyar. Jólét és kulturátlanság — iszonyu kontraszt!

A fővárosi iparosok mozgalmait indítottak, hogy nyugdíjgyűk törvényhozás utján rendeztessék.

Ehhez a mozgalomhoz csatlakozni készül az egész ország iparossága. Méltán cselekszik, mert ha ezidőszert gondoskodva van a legutolsó utkaparó nyugdíjáról, akkor gondoskodni kell az *iparososztályról* is, mely — amíg bírja a karját és szerszámát — *ennek az országnak fentartja s egyik legjobb adóalanya*.

Mégis csak az utca képe a legérdekesebb. Az esti korzón — a gondosan eltakarított piac színhelyén — az őszi kosztümök, melegtekintetű szemek, vasalt nadrágok, kvalifikált uniformisok, formás lábak hullámanak. Parfümös a levegő. Fojtott a társalgás. Tündöklenek a színes selyemridikülők. A villanykörte vakító fénysugara tündéri látványt varázsol a szebbnél szebb kirakatok elé. Megszólal az esti harang. A korzópublikum lassankint haza szállingózik.

Fellner, a tudós statisztikai kögazdász 42 millióra becsülte Magyarország tiszta vagyonát. Ugy hisszük, jelentős rész jut ebből mindannyiunk részére.

Igazán kár, hogy a bankok ezt, ami *statisztikai aktívánkat*, nem veszik figyelembe, ha kölcsönt kérünk.

Arról folyt legutóbb élénk vitaközás, hogy jól tennék a helybeli mozdirektorok, ha a népek vasárnap d. u. 4—5-ig ingyenes előadást rendeznének.

Az idea, ha nem is új, mindenesetre érdekes. Nehéz viszonyok idején a római császárok is gabonát és pénzt osztottak ki a nép között s az arénákban szereztek a nép izlésének megfelelő szórakozást.

„Gesztenyét tessék!“ Ez a kiáltás is hozzátartozik Ujvidék éjszakájához. Amikor t. i. az éjjeli kávéháza ráfekszik a mámor, a sarokban szól a zene, az asztalon habzik a pohár, egyszerre megnyílik az ajtó s azon egy 10—12 éves gyereklány suhan be. Karján kosár van. Asztaltól-asztalig jár s csak azt mondja: „Gesztenyét tessék!“

A kicsi kékszemű leányt az élet kergeti oda a gőzbe, a füstbe. A festett arcu lányok sajnálkozva járatják végig szemüket a kicsi ártatlan leánykán. Mintha csak számítanak az esztendőket, s hozzájuk hasonlónak lesz az apró teremtés. De én inkább szeretném, ha a rendőrségnek a szíve megesnék ilyen ártatlan leánykákon, s *szeliden kézen fogva kivéznék a kávéház fertőjéből*. Azokat pedig, akik kiskoru gyermeküket ily módon a *züllés útjára taszítják*, nem ártana kérdőre vonni.

R.p.

OLVASSUK AZ „UJVIDÉKI HÍRLAP“-OT.

Adófizetés iránti hirdetésény.

Alulírott városi tanács ezennel felhívja mindazokat, akik a községi adófékönyvben előirt és az 1909. évi XI. t. c. 26. §a értelmében esedékes adó tartozásukat e hó 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt a jelen hirdetésény közhírré tételétől számított 8 napon belül, vagyis e hó 23-áig a városi adópénztárnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indíttatni.

Ujvidék, 1913. november hó 16 án.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa.

dr. Demetrovits Vladimir s. k.

1—3

kir. tanácsos, polgármester.

9771. sz./kpt. 1913.

Hirdetésény.

A kerekas korcsolya sport gyakorlására a II. Rákóczy Ferenc-úton levő s ujonan kiaszfaltirozott gyümölcsparcának a páros számú házak előtt elterülő részét jelölöm ki azon megszorítással, hogy ezt délelőtt használni és a gyalogjáróra valamint a kocsiutra futni nem szabad.

A város más részében egy a kocsiúton mint a gyalogjárón tilos kerekas korcsolyával járnai. A szülőket és a tanintézetek vezetőit kérem, miszerint szíveskedjenek jelen rendelkezéseim keresztülvitelében segédkezni.

Ujvidék sz. kir. város rendőrkapitánysága, 1913. évi november hó 15-én.

Payerle Nándor,
főkapitány.

1—1

Hirdetmény.

A földmívelésügyi m. kir. miniszterium az országos selyemtenyésztési felügyelőség útján az 1913. évi tenyésztésre ingyen ad selymértét, illetve selyemhernyót mindazoknak, kik selyemtenyésztéssel foglalkozni kívánnak.

Akik selyemtenyésztéssel foglalkozni szándékoznak, jelentkezzenek azon egyénnél, aki a községben a selymérté kikelésével meg van bízva.

A jelentkezők kötelezik magukat a pete, illetve a hernyó átvételére.

Aki pedig ingyen petét, illetve hernyót kap, a következőkre kötelezi magát:

1. Hogy a m. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség, illetőleg közegeinek utasításait mindenben pontosan teljesíti. Hogy ha a kikeltő vagy felügyelő utasításait mindenben nem követi, akkor a felügyelőnek jogában áll a hernyót tőle bármikor elkobozni.

2. Hogy senki mástól, mint a m. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség közegeitől tenyésztésre petét el nem vállal.

3. Hogy az államtól nyert összes petemennyiséget kizárólag gubotermelésre fordítja és petetermelésre semmi szin alatt.

4. A termelt gubókat a m. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség e célból megbízott közegeinek beváltása végett okvetlenül és minden körülmények közt átadja és azokat semmi szin alatt másnak el nem adja, vagy el nem ajándékozza. Ez a község előjárása különös helyeket vagy étket jelez meg a levélszedésre, a tenyésztő kötes ezen rendeletet pontosan betartani.

5. A gubók élő állapotban kilógramonként a következő árban fognak beváltatni:

1. Osztály. Ide tartozik az olyan gubó:

2) mely rendes alakú, ép tiszta, esetleg a pillétől származó külső folttal bíró és burkolata olyan kemény, hogy az a két végéről nem tulságos erősen megnyomva, nem horpad be. Továbbá az olyan, melynek burkolata barázdált, illetve sávós, de ezen barázdák, sáv, lapos, széles és egyáltalában nem oly nagy, hogy ezáltal a gubó elveszteni rendes alakját.

b) melynek alakja a rendesnél kisebb, vagy amelynek kötése laza, ha egyébként a fentebb részletezett következményeknek megfelelő. A gubó alakja nagysága és a szövés minősége tehát nem veendő tekintetbe annak megállapításánál, hogy hová tartozik a gubó.

c) Végre idesorolandók a legalább háromnegyedrészből meszkóros gubókból álló gubórészletek, tekintet nélkül az egyes gubók közelebbi minőségére. Mégis kivételt képeznek a piszkos vagy pókhálószerű gyenge burkolattal bíró gubók, melyek a III-ik osztályba tartoznak.

Az I-ső osztályu gubónak beváltási ára kilógramonként 2 korona 30 fillér.

II. Osztály. Ide tartozik az olyan gubó:

a) Mely rendes alakú és tiszta ugyan, de burkolata papírvékony és oly gyenge, hogy az két ujj közé fogva, nem is tulságos erősen megnyomva, behorpad.

B) Melynek burkolata lapos, széles, vagy olyan nagy barázdát, illetve sávot mutat, hogy ez által rendes alakját elvesztette és inkább alaktalanná vált.

c) Melynek burkolata külső foltot mutat és a folt száraz. Kivételt képez a pillétől származó foltos gubó, mely az első osztályba sorolandó.

d) Mely renyhekóros, vagyis a burkolat belső része renyhekóros kernyótól származó fekete foltot mutat, de külsőleg tiszta.

e) Melyben két vagy több báb van és végre, melyből a pille kibujt vagy amelyet az egér megrágott.

Ezen osztályba sorolandó a gubókról leszedett kóc is, de csak akkor, ha az nem mocskos és semmiféle szemét vagy fatörmelék nem található benne.

A II-od osztályu gubónak beváltási ára kilógramonként 1 korona 60 fillér.

III. Osztály. Hasznavehetetlen. Idetartozik a külső folttal bíró gubó a) ha a folt nedves és a többi gubót is bepiszkítaná. Továbbá a külsőleg teljesen piszkos gubó, vagyis azon

renyhekóros gubó, melynek belső foltja a burkolat külsejét is részben, vagy egészen bepiszkította. Nemkülönbön azon gubó, melynek selyemburkolata, oly laza és pókhálószerűen vékony, hogy benne látható a hernyó vagy báb. Végre a gubóktól leszedett kóc, ha az mocskos vagy szeméttől és fatörmeléktől nincs megtisztítva.

A III-ad osztályu gubónak beváltási ára kilógramonként 20 fillér.

Megjegyeztetik azonban, hogy amennyiben a külföldi gubóárak emelkednének, a beváltási árak nálunk is felfognak emelkedni.

6. Minden tenyésztő ugyanakkor, mikor a hernyót kapja, egyúttal minden gram pete után 3 iv tenyésztőpapírt és 6 drb. lyukgatott papírt és az azon tenyésztő, aki hőmérővel még nincs ellátva, egy hőmérőt.

Egy hőmérő darabonként 20 fillér; a tenyésztőpapír ára ivenként egy fillér, a lyukgatott papír ára pedig darabonként 1/2 fillér.

A papír és hőmérő ára ugymint eddig, a beváltásnál vonták le. Azon tenyésztőtől azonban, kik különböző oknál fogva nem hoztak gubót, kötelesek az általuk átvett papír és hőmérő árát a beváltás után 15 nap alatt a község házában a felügyelő vagy a kikeltő kezéhez lefizetni.

7. Azok, kik termelt gubókat bárki másnak, kereskedőnek, hazalónak stb. eladnak a törvény értelmében megfognak büntettetni, később meghatározandó összeg erejéig.

8. Az esetben, ha egy családnál egynél több selyemtenyésztési igazolványi könyvecske találatnák, akkor ezen igazolványi könyvecskére kiadott összes pete, illetve selyemhernyót, jegyzőkönyv felvétele mellett el fognak koboztatni.

9. Az, aki nem kikelt hernyót, hanem petét kap és ezt önmaga kelteti ki, a termelt gubómennyiség beszolgáltatása alkalmával a kapott petékkal kiadott selyemtenyésztési igazolványi könyvecsket, valamint a petét tartalmazó dobozokat a selyemtenyésztési felügyelőségnek visszaszolgáltatja; ellenesetben minden dobozért 20 fillért tartozik megteríteni.

A m. kir. országos selyemtenyésztési felügyelőség.

Ingyen ráfizetés nélkül becserél öreg használt gramofonlemezeket újakra Wagner „Hangszerkirály” Budapest, József-körút 15. — Árjegyzék ingyen. Cimre ügyeljen.

32—100

Magy. Kir. Folyam- és Tengerhajózási R.-T. Ujvidék—Vukovár

Péntek kivételével naponta	Állomások	Péntek kivételével naponta
reggel		délben
8:45	é. Ujvidék	i. 12:10
8:10	i. Beocsin	" 1:00
8:00	" Ófuttak	" 1:10
7:45	" Cserevics	" 1:25
7:30	" Bánostor	" 1:40
7:20	" Susek-Koruska	" 1:55
6:35	" Palánka	" 3:05
6:25	" Ilok	" 3:20
5:55	" Sarengrád	" 3:55
5:30	" Dumabökény	" 4:30
5:05	" Opatovác	" 5:10
4:50	" Bácsújfal	" 5:35
4:10	" Vukovár város	" 6:35
4:00	i. Vukovár vasut	é. 6:50

A legdusabb és legszebb ékszerüzlet

— a róm. kath. hitközség ujonnan épült palotájában van. —

Tulajdonos: **Regényi Kálmán.**

Német esetleg szerb nyelvet is bír

irodakissasszony

azonnali belépésre kerestetik Schossberger Lajos ügynöki irodájában. 1-1

Szabad HÁZ helyben eladó

Petöfi-utca 15. sz. alatt. Bővebbet: Dr. SZTRATIMIROVITS RADIVÖJ ügyvédnél, Ujvidéken. 3—3

Hirdetéseket jutányos áron felvesz e lap kiadóhivatala.

* Férfi-, női- és gyermek- divatáruház *

Kossuth Lajos-utca 29. sz. a.

Legnagyobb választék mindenféle legújabb divat szerint készült férfi, női és gyermekruhákban és konfekciókban.

Szabott ári

Szabott ári

Telefon 134.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Első dél-magyarországi kocsigyár

REICH MÁTYÁS és LEBHERZ KÁROLY

UJVIDÉK (Limán).

Luxushintók, üzleti- és gazdasági-kocsik, mentő- és halottaskocsik, omnibuszok és luxuszánkók, a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, állandó nagy raktára.

23—52